

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Міністерство економіки,
довкілля та сільського
господарства України**

**Щодо проєкту Закону
(реєстр. № 14030 від 11 вересня 2025 року)**

Міністерство юстиції України у зв'язку з листом Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Т. Качки від 18 вересня 2025 року № 30344/1/1-25 до звернення Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку від 17 вересня 2025 року № 04-16/13-2025/214067 опрацювало проєкт Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю)» (реєстр. № 14030 від 11 вересня 2025 року), внесений народним депутатом України Д. Наталухою та іншими народними депутатами України, і повідомляє.

За результатами опрацювання проєкту Закону виявлено техніко-юридичні недоліки, наявність яких може негативно вплинути на реалізацію положень вказаного проєкту акта та потребуватиме подальшого удосконалення його змісту під час підготовки до другого читання, проте не впливає на прийняття проєкту акта у першому читанні.

1. Проєктом Закону в цілому пропонується врегулювати відносини щодо державного нагляду (контролю) – діяльності визначених законом органів виконавчої влади, їх територіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, державних соціальних страхових фондів в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та відстеження усунення порушень вимог законодавства, ліцензійних умов, допущених суб'єктами господарювання, попередження порушень вимог законодавства, що можуть бути допущені суб'єктами господарювання під час провадження господарської діяльності, та забезпечення захисту інтересів суспільства, життя і здоров'я людини, навколишнього природного середовища.

Вказані правовідносини належать до предмета регулювання Закону України «Про адміністративну процедуру», який є базовим законом, що регулює відносини органів виконавчої влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, інших суб'єктів, які відповідно до закону уповноважені здійснювати функції

у центральній адміністрації, з фізичними та юридичними особами щодо розгляду і

№ 140255/12873-4-25/8.1.3 від 26.09.2025

Підписувач Ференс Олена Миколаївна

Сертифікат 382367105294AF9704000000DE6401004C620803

Дійсний з 29.10.2024 16:09:12 по 29.10.2025 16:09:12

вирішення адміністративних справ шляхом прийняття та виконання адміністративних актів.

Аналізуючи положення проєкту Закону, можна дійти висновку, що розробник доклав зусиль щодо врахування вимог Закону України «Про адміністративну процедуру» під час підготовки проєкту Закону.

Разом з тим, з метою підсилення прав та інтересів осіб під час взаємодії з публічною адміністрацією в процесі проведення державного нагляду (контролю), пропонуємо доповнити статтю 2 проєкту Закону положеннями, що відносять щодо прийняття, набрання чинності, оскарження, виконання, припинення дії адміністративних актів з питань державного нагляду (контролю) регулюються Законом України «Про адміністративну процедуру» з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

2. Абзацом четвертим частини першої статті 1 проєкту Закону пропонується визначити, що до органів державного нагляду (контролю) належать, зокрема, територіальні органи органів виконавчої влади.

У свою чергу звертаємо увагу, що враховуючи положення статей 13, 21 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» можливість утворення територіальних органів центральних органів виконавчої влади визначається Кабінетом Міністрів України шляхом затвердження положення про відповідний орган, а не Верховною Радою України шляхом прийняття відповідного Закону.

Враховуючи зазначене, пропонуємо абзац четвертий частини першої статті 1 проєкту Закону після слів «їх територіальних органів» доповнити знаками та словами «(у разі їх утворення)».

3. Абзацом двадцятим частини першої статті 1 проєкту Закону пропонується встановити, що *уповноважена особа суб'єкта господарювання* – фізична особа, якій суб'єкт господарювання (керівник юридичної особи чи фізична особа – підприємець) у письмовій або електронній формі (за *статутом, установчими документами*) надає право представляти його інтереси під час здійснення заходів державного нагляду (контролю), зокрема підписувати акти, складені за результатами здійснення таких заходів.

При цьому варто враховувати норми статті 244 Цивільного кодексу України, згідно з якою представництво, яке ґрунтується на договорі, може здійснюватися за довіреністю.

Представництво за довіреністю може ґрунтуватися на акті органу юридичної особи.

Так, довіреністю є письмовий документ, що видається однією особою іншій особі для представництва перед третіми особами. Довіреність на вчинення правочину представником може бути надана особою, яку представляють (довірителем), безпосередньо третій особі.

Отже, наведене положення проєкту Закону не враховує, що уповноважена особа суб'єкта господарювання може діяти також за довіреністю.

Крім того, в частині застосування у абзаці двадцятому частини першої статті 1 проєкту Закону формулювання «за *статутом, установчими*

документами» звертаємо увагу, що відповідно до частини другої статті 87 Цивільного кодексу України статут є одним із видів установчих документів юридичної особи.

4. Абзацом двадцятим частини першої статті 1 проєкту Закону пропонується надати визначення терміна «уповноважена особа суб'єкта господарювання», згідно з яким це фізична особа, якій суб'єкт господарювання (керівник юридичної особи чи фізична особа – підприємець) *у письмовій або електронній формі* (за статутом, установчими документами) надає право представляти його інтереси під час здійснення заходів державного нагляду (контролю), зокрема підписувати акти, складені за результатами здійснення таких заходів.

Використання у пропонованому проєкті Закону визначенні терміна слів «*у письмовій або електронній формі*» є некоректним з огляду на положення частини першої статті 207 Цивільного кодексу України, згідно з якою правочин вважається таким, що вчинений *у письмовій формі, якщо його зміст зафіксований в одному або кількох документах* (у тому числі електронних), у листах, телеграмах, якими обмінялися сторони, або надсилалися ними до інформаційно-комунікаційної системи, що використовується сторонами.

Правочин вважається таким, що вчинений у письмовій формі, якщо воля сторін виражена за допомогою телетайпного, електронного або іншого технічного засобу зв'язку.

Отже, письмова форма документа охоплює як документ в електронній формі, так і в паперовій формі.

Таким чином, в абзаці двадцятому частини першої статті 1 проєкту Закону замість слів «у письмовій або електронній формі» варто використовувати слова «у паперовій або електронній формі».

5. Частиною десятою статті 4 проєкту Закону передбачається, що *невиконання приписів, розпоряджень чи інших розпорядчих документів органу державного нагляду (контролю) тягне за собою застосування до суб'єкта господарювання санкцій та/або інших заходів реагування у порядку, встановленому цим Законом.*

Разом з тим, зазначаємо, що аналіз проєкту Закону свідчить про те, що його положення не встановлюють порядку застосування до суб'єктів господарювання санкцій або інших заходів реагування у випадку невиконання приписів, розпоряджень чи інших розпорядчих документів органу державного нагляду (контролю).

Натомість проєктом Закону передбачається внести зміни до положень статті 245 Кодексу адміністративного судочинства України, у якій пропонується передбачити прийняття судом рішення про вжиття у випадках та з підстав, передбачених законом до юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, у яких під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) виявлено порушення у відповідній сфері державного нагляду (контролю) заходів реагування, визначених законом.

6. Частиною дев'ятнадцятою статті 4 проєкту Закону передбачається, що у період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом шести місяців з дня його припинення або скасування Кабінет Міністрів України може прийняти рішення щодо припинення здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) повністю або частково, а в разі часткового припинення здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) встановити додаткові вимоги до здійснення таких заходів державного нагляду (контролю). При цьому рішення Кабінету Міністрів України, визначене цією частиною, не може передбачати припинення здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сферах державного нагляду (контролю), що пов'язані з виконанням міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та/або стосуються питань безпеки держави.

Варто зауважити, що відповідно до статті 39 Закону України «Про правотворчу діяльність» (вводиться в дію після завершення воєнного стану) *перехідні положення* включаються до нормативно-правового акта у разі, якщо, зокрема, *необхідно передбачити інші норми права тимчасового характеру, спрямовані на його реалізацію*.

Таким чином, ураховуючи зміст вказаного положення проєкту Закону, який стосується норм права тимчасової дії, на нашу думку, таке положення має міститися не в основній частині акта, а в його прикінцевих або перехідних положеннях.

7. Статтею 5 проєкту Закону, яка має назву «Інтегрована інформаційно-комунікаційна система державного нагляду (контролю)», пропонується врегулювати питання стосовно функціонування інтегрованої інформаційно-комунікаційної системи державного нагляду (контролю).

Положеннями статті 5 проєкту Закону передбачається визначити держателя та технічного адміністратора інтегрованої інформаційно-комунікаційної системи державного нагляду (контролю).

Водночас варто зазначити, що згідно зі статтею 3 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» суб'єктами відносин, пов'язаних із захистом інформації в системах, є: володільці інформації; власники системи; користувачі; спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації і підпорядковані йому регіональні органи.

У зв'язку з викладеним, з аналізу положень проєкту Закону постає питання стосовно *суб'єкта*, який у розумінні законопроєкту буде визначатись *володільцем інформації* інтегрованої інформаційно-комунікаційної системи державного нагляду (контролю).

8. Частинами п'ятою, дванадцятою статті 5 проєкту Закону передбачається, що під час створення інтегрованої інформаційно-комунікаційної системи

державного нагляду (контролю) забезпечуються її сумісність і взаємодія з іншими інформаційними системами та мережами, що складають інформаційний ресурс держави.

Органи державного нагляду (контролю), на діяльність яких не поширюється дія цього Закону, забезпечують внесення відомостей, передбачених частиною другою цієї статті, до інтегрованої інформаційно-комунікаційної системи державного нагляду (контролю) безпосередньо або шляхом обміну інформацією між власною системою та інтегрованою інформаційно-комунікаційною системою державного нагляду (контролю) відповідно до Закону України «Про публічні електронні реєстри» та інших законодавчих актів, що регулюють процес взаємодії електронних реєстрів та/або інформаційно-комунікаційних систем та не суперечать виконанню міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Наведені положення проєкту Закону в частині використання слів «взаємодія з іншими інформаційними системами та мережами» та «взаємодії електронних реєстрів» не враховують термінологію пункту 2 Положення про систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2016 року № 606, яке оперує та надає визначення терміна «електронна інформаційна взаємодія», відповідно до якого це обмін визначеним набором даних між двома електронними інформаційними ресурсами суб'єктів електронної взаємодії за допомогою програмних інтерфейсів електронних інформаційних ресурсів.

9. Частиною третьою статті 6 проєкту Закону пропонується встановити, що місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, до повноважень яких належить здійснення державного нагляду (контролю), затверджують річні плани здійснення заходів державного нагляду (контролю) за окремими сферами державного нагляду (контролю) у порядку, встановленому цим Законом.

Варто зазначити, що абзацом четвертим частини першої статті 1 Закону, яка містить визначення термінів, передбачено, що державний нагляд (контроль) – діяльність визначених законом органів виконавчої влади, їх територіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, *місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, державних соціальних страхових фондів* (далі – органи державного нагляду (контролю)) в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та відстеження усунення порушень вимог законодавства, ліцензійних умов, допущених суб'єктами господарювання, попередження порушень вимог законодавства, що можуть бути допущені суб'єктами господарювання під час провадження господарської діяльності, та забезпечення захисту інтересів суспільства, життя і здоров'я людини, навколишнього природного середовища.

Тобто, оскільки місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування є органами державного нагляду (контролю), то на них

поширюється положення цього проекту Закону щодо планування заходів державного нагляду (контролю) (стаття 6 проекту Закону), а тому не потребується окремої норми щодо затвердження ними річних планів.

10. Частиною шостою статті 6 проекту Закону передбачається, що на період дії договору страхування, укладеного суб'єктами господарювання, які віднесені до незначного ступеня ризику, у разі якщо законом у відповідній сфері господарської діяльності передбачено страхування відповідальності за шкоду, яку може бути завдано навколишньому природному середовищу, життю, здоров'ю та майну третіх осіб унаслідок порушення суб'єктами господарювання вимог законодавства, та якщо відсутність здійснення заходів державного нагляду (контролю) не суперечить зобов'язанням України за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, планові заходи державного нагляду (контролю) не здійснюються.

Водночас абзацом другим частини першої статті 6 проекту Закону пропонується встановити, що *плановим періодом вважається рік, який обчислюється з 1 січня по 31 грудня планового року*.

Вказане положення частини шостої статті 6 проекту Закону не відповідає принципу юридичної визначеності, оскільки проект Закону не визначає період дії, на який укладається договір страхування.

У свою чергу, оскільки є незрозумілим початок періоду дії договору страхування, постає питання щодо застосування цієї норми у випадку, коли він не співпадає або припадає, наприклад, на середину планового періоду.

11. Абзацом другим частини сьомої статті 6 проекту Закону передбачається, що у разі якщо орган державного нагляду (контролю) не дотримується вимог цього Закону, Методики розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю), Методики розроблення уніфікованих форм актів, що складаються за результатами здійснення планових чи позапланових заходів державного нагляду (контролю), в частині розробки, аналізу та перегляду зазначених критеріїв і форм актів, спеціально уповноважений орган з питань державного нагляду (контролю) вносить подання до такого органу щодо усунення порушень вимог цього Закону та зазначених методик. Якщо орган державного нагляду (контролю) не виконує вимоги, зазначені у поданні, *спеціально уповноважений орган з питань державного нагляду (контролю) має право звернутися до Кабінету Міністрів України із пропозицією щодо скасування критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю), та форм актів, що складаються за результатами здійснення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю), які не відповідають законодавству*.

При цьому звертаємо увагу, що такий підхід в частині права спеціально уповноваженого органу з питань державного нагляду (контролю) звертатися до

Кабінету Міністрів України із пропозицією щодо *скасування критеріїв*, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю), та форм актів, що складаються за результатами здійснення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю), які не відповідають законодавству, на нашу думку, не забезпечує досягнення мети щодо усунення порушень вимог Закону та Методики розроблення критеріїв, оскільки лише створить прогалину у визначенні критеріїв та уніфікованих форм актів у відповідній сфері нагляду (контролю).

У свою чергу наведені положення проекту Закону свідчать про незавершеність предмета правового регулювання, оскільки не встановлюють у такому випадку подальших дій як суб'єктів господарювання, так і органу державного нагляду контролю та Кабінету Міністрів України.

12. Абзац перший частини другої статті 7 проекту Закону, яким пропонується визначити, зокрема, що у разі наявності в органу державного нагляду (контролю) територіальних органів, такі територіальні органи також погоджують здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) з *органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у відповідній сфері державного нагляду (контролю)*, або відповідним державним колегіальним органом, потребує редакційного доопрацювання, оскільки, на нашу думку, розробником пропущено слово «*центральному*».

13. Абзацом четвертим частини другої статті 7 проекту Закону передбачається, що здійснення *позапланових заходів державного нагляду (контролю)* за додержанням ліцензіатами вимог ліцензійних умов на підставах, визначених абзацами п'ятим, шостим, десятим – дванадцятим частини першої цієї статті, органами ліцензування *можливе лише у разі отримання погодження спеціально уповноваженого органу з питань державного нагляду (контролю), яке надається у порядку, визначеному Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності», на підставі рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування за зверненням органу ліцензування.*

З огляду на те, що у наведеному абзаці статті 7 проекту Закону мова йде про реалізацію здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю), які за своєю суттю є оперативними та спрямовані на захист законних інтересів, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави, вказаний у ній ланцюг, який складається з отриманням погодження та рішенням декількох органів, для здійснення таких заходів несе загрозу оперативності прийняття необхідних рішень.

14. Частина третя статті 9 проекту Закону, якою пропонується визначити, що тимчасове повне або часткове припинення (зупинення) виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, використання земельних ділянок, експлуатації територій, будинків, будівель, споруд та їх частин, машин та механізмів, надання послуг суб'єктом господарювання в межах, що є необхідними та достатніми для усунення загрози для життя і

здоров'я людини, навколишнього природного середовища, здійснюється у порядку, встановленому цим Законом, крім тимчасового повного або часткового припинення (зупинення) або позбавлення суб'єкта господарювання права на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, на який йому видано ліцензію, *шляхом анулювання* або зупинення дії ліцензії повністю або частково, яке здійснюється у порядку, встановленому Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності», *потребує доопрацювання на предмет узгодження з термінологією Закону України «Про адміністративну процедуру», положеннями якого визначено термін «припинення дії» щодо адміністративних актів.*

15. Абзацом чотирнадцятим частини першої статті 10 проєкту Закону пропонується визначити, що *акт за результатами здійснення планових або позапланових заходів державного нагляду (контролю)*, за наявності технічної можливості та згоди суб'єкта господарювання, складається в інтегрованій інформаційно-комунікаційній системі державного нагляду (контролю) *в електронному вигляді, підписується з накладенням кваліфікованого електронного підпису* та направляється в особистий електронний кабінет суб'єкта господарювання в інтегрованій інформаційно-комунікаційній системі державного нагляду (контролю) (далі – по тексту).

Пропоноване проєктом Закону положення в частині використання слів «*в електронному вигляді*» не враховує термінологію Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», з системного аналізу якого можна зробити висновок, що документи готуються, зокрема, *в електронній формі* (стаття 8).

Крім того, наведене положення проєкту Закону не враховує принцип юридичної визначеності, оскільки не уточнює *суб'єкта*, кваліфікований електронний підпис якого буде накладатись на акт за результатами здійснення планових або позапланових заходів державного нагляду (контролю).

16. Частиною четвертою статті 10 проєкту Закону пропонується встановити, що *розпорядчі документи органу державного нагляду (контролю)*, передбачені цією статтею, приймаються за формою, що *містить такі відомості*, зокрема:

- дата складення розпорядчого документа;
- сфера державного нагляду (контролю);
- предмет здійснення заходу державного нагляду (контролю);
- тип заходу державного нагляду (контролю);
- форма заходу державного нагляду (контролю);

строк усунення порушень вимог законодавства (для припису або іншого розпорядчого документа щодо усунення порушень вимог законодавства, виявлених під час здійснення заходу державного нагляду (контролю);

посилання на акт (акти), складений (складені) за результатами здійснення планового або позапланового заходу державного нагляду (контролю), в якому (яких) зазначено виявлені під час заходу державного нагляду (контролю) порушення вимог законодавства;

- санкції та/або інші заходи реагування (у разі застосування).

При цьому варто враховувати, що згідно зі статтею 18 Закону України «Про адміністративну процедуру» особа має право на *оскарження рішень, дій чи бездіяльності адміністративного органу* в порядку адміністративного оскарження відповідно до цього Закону та/або в судовому порядку.

Адміністративний орган зобов'язаний повідомити особу про спосіб, порядок і строк оскарження адміністративного акта, який негативно впливає на право, свободу чи законний інтерес особи.

Ураховуючи наведене, з огляду на вказану вимогу цього Закону, розпорядчий документ органу державного нагляду (контролю) має містити інформацію щодо можливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності адміністративного органу.

17. Частиною четвертою статті 10 проєкту Закону передбачається, що зауваження щодо здійснення заходу державного нагляду (контролю), які є невід'ємною частиною акта за результатами здійснення планових або позапланових заходів державного нагляду (контролю), надаються суб'єктом господарювання до органу державного нагляду (контролю) рекомендованим листом засобами поштового зв'язку та/або за допомогою *електронного зв'язку* з використанням кваліфікованого електронного підпису (зокрема через особистий електронний кабінет в інтегрованій інформаційно-комунікаційній системі державного нагляду (контролю) протягом п'яти робочих днів з дня отримання акта, складеного за результатами здійснення планових або позапланових заходів державного нагляду (контролю).

Проект Закону в частині використання слів «за допомогою *електронного зв'язку*» не враховує, що Закон України «Про електронні комунікації», який визначає правові та організаційні основи державної політики у сферах електронних комунікацій, не застосовує вказані поняття.

Натомість зазначений Закон оперує та надає визначення, наприклад, таким поняттям, як:

«*електронна комунікація*», згідно з яким це передавання та/або приймання інформації незалежно від її типу або виду у вигляді електромагнітних сигналів за допомогою технічних засобів електронних комунікацій;

«*технічні засоби електронних комунікацій*», згідно з яким це обладнання, у тому числі із встановленим програмним забезпеченням, станційні та лінійні споруди, призначені для організації електронних комунікаційних мереж (пункти 28, 130 частини першої статті 2 цього Закону).

Подібне зауваження стосується абзацу другого частини п'ятої статті 11, абзацу восьмого частини першої статті 20, абзацу четвертого частини четвертої статті 26, підпункту «б» підпункту 3 частини четвертої статті 28 проєкту Закону застосовує формулювання «*за допомогою електронного зв'язку*» та «*засобом електронного зв'язку чи іншим технічним засобом зв'язку*».

18. Частиною четвертою статті 12 проєкту Закону передбачається, що контрольні зразки продукції повинні зберігатися в умовах, що забезпечують збереження їх якості та цілісності.

Відібрані зразки продукції повинні бути укомплектовані, упаковані та опломбовані (опечатані).

Умови зберігання та транспортування відібраних зразків продукції не повинні змінювати параметри, за якими буде проводитися експертиза (випробування) таких зразків.

Посадова особа органу державного нагляду (контролю), яка відбирає зразки продукції для експертизи (випробування), забезпечує їх збереження і своєчасність доставки до місця здійснення експертизи (випробування).

Зазначена норма проєкту Закону, на нашу думку, не відповідає принципу юридичної визначеності, оскільки не розкриває механізм, порядок, а також спосіб, у який посадова особа забезпечить поставлені вимоги зі зберігання та своєчасності доставки до місця здійснення експертизи (випробування) відібраних зразків продукції.

Крім того, варто звернути увагу, що процедура відбору зразків продукції для експертизи не є притаманною для заходів державного нагляду (контролю), оскільки стосується відносин із забезпечення відповідності продукції встановленим вимогам.

У свою чергу перевірка дотримання відповідності продукції встановленим вимогам є предметом ринкового нагляду, порядок реалізації заходів якого визначений Законом України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції».

Так, відповідно до частини першої статті 22 цього Закону заходами ринкового нагляду є, зокрема, перевірки характеристик продукції, у тому числі відбір зразків продукції та їх експертиза (випробування).

Порядок проведення перевірок характеристик, під час якої відбувається відбір продукції, визначений положеннями статті 23 вказаного Закону.

З огляду на це постає питання щодо врегулювання відносин з відбору зразків у проєкті Закону.

19. Абзацами другим, третім частини третьої, частиною четвертою статті 17 проєкту Закону передбачається, що у разі встановлення судом, що прийняте органом державного нагляду (контролю) рішення суперечить закону або висновкам щодо застосування відповідної норми права, викладеним у постановах Верховного Суду, *до посадової або службової особи органу державного нагляду (контролю) керівник органу державного нагляду (контролю) застосовує заходи дисциплінарного стягнення відповідно до частини третьої статті 66 Закону України «Про державну службу».*

У разі систематичного (протягом двох років) прийняття судом рішень про визнання протиправним рішення органу державного нагляду (контролю) або незаконними дій чи бездіяльність його посадових чи службових осіб, *до посадової або службової особи органу державного нагляду (контролю), стосовно якої прийняті такі рішення, застосовуються заходи дисциплінарного стягнення.* Керівник органу державного нагляду (контролю) застосовує заходи дисциплінарного стягнення на підставі відомостей про результати розгляду судами заяв щодо оскарження дій чи бездіяльності посадових або службових

осіб органів державного нагляду (контролю) та рішень органів державного нагляду (контролю) на користь суб'єкта господарювання, що містяться в інтегрованій інформаційно-комунікаційній системі державного нагляду (контролю).

У разі якщо спеціально уповноважений орган з питань державного нагляду (контролю) прийняв рішення з урахуванням рішення Ради з питань державного нагляду (контролю), утвореної при спеціально уповноваженому органі з питань державного нагляду (контролю), про прийняття органом державного нагляду (контролю) рішення стосовно посадової або службової особи органу державного нагляду (контролю), що суперечить закону або висновкам щодо застосування відповідної норми права, викладеним у постановах Верховного Суду, спеціально уповноважений орган з питань державного нагляду (контролю) надає обов'язкові для розгляду пропозиції керівнику органу державного нагляду (контролю) щодо застосування заходів дисциплінарного стягнення стосовно такої посадової або службової особи органу державного нагляду (контролю).

До абзацу другою частини третьої статті 17 проекту Закону зазначаємо таке: як випливає із абзацу четвертого частини першої статті 1 до органів державного нагляду (контролю) належать органи виконавчої влади, їх територіальні органи, органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, державні соціальні страхові фонди. Працівники не всіх цих суб'єктів є державними службовцями (не на всі ці органи поширюється дія Закону України «Про державну службу»), а отже відсильна норма на частину третю статті 66 Закону України «Про державну службу» є доречною не для всіх органів державного нагляду (контролю).

В цілому зауважуємо, що встановлення імперативу про те, що рішення органу державного нагляду (контролю) досліджується на предмет суперечності його висновкам щодо застосування відповідної норми права, викладеним у постановах Верховного Суду, не є логічним та обґрунтованим, оскільки факт того, що застосування певної норми права було предметом спору у справах, що розглядалися Верховним Судом, Великою Палатою Верховного Суду, а також судами інших інстанцій може свідчити про первинну недосконалість норми, щодо якої виникла необхідність формування правової позиції суду стосовно її застосування.

Крім того, до зазначених положень проекту Закону слід звернути увагу, що відповідно до законодавства, яке регулює притягнення посадових осіб до дисциплінарної відповідальності (Кодекс законів про працю України, закони України «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування» тощо), невід'ємною складовою правового регулювання зазначених питань є встановлення у законі видів дисциплінарних проступків та відповідно дисциплінарних стягнень, які можуть застосовуватись за такі дисциплінарні проступки.

Абзаци другий, третій частини третьої, частина четверта статті 17 проєкту Закону встановлюють дисциплінарні проступки, за які передбачається застосування дисциплінарних стягнень до посадової або службової особи органу державного нагляду (контролю).

Таким чином, слід враховувати те, що запропоновані положення в частині притягнення зазначених осіб до дисциплінарної відповідальності у разі прийняття проєкту Закону будуть діяти лише за умови, що спеціальні закони або проєкт Закону визначатимуть види дисциплінарних стягнень, які можна буде застосовувати за дисциплінарні проступки, згадані у положеннях проєкту Закону.

20. Частиною шостою статті 24 проєкту Закону передбачається, що суб'єкт аудиту або орган державного нагляду (контролю) надає позитивний аудиторський висновок у разі відсутності недоліків або виконання всіх рекомендацій щодо усунення виявлених недоліків.

В аудиторському висновку щодо стану діяльності суб'єкта господарювання зазначаються: заключення (позитивний або негативний аудиторський висновок).

Водночас абзацом першим частини сьомої статті 24 проєкту Закону пропонується встановити, що суб'єкт аудиту направляє суб'єкту господарювання, який отримав аудиторську послугу, позитивний або негативний аудиторський висновок не пізніше п'яти робочих днів з дня закінчення аудиту.

Аналіз наведених положень проєкту Закону свідчить про їх внутрішню неузгодженість. Заключення про те, що висновок є негативним або позитивним, є частиною структури аудиторського висновку. Тобто документом, який складається суб'єктом аудиту або органом державного нагляду (контролю) є аудиторський висновок, а не окремо «позитивний аудиторський висновок», чи «негативний аудиторський висновок».

21. Частиною десятою статті 24 проєкту Закону орган державного нагляду (контролю) несе визначену законом відповідальність перед суб'єктом господарювання за неналежне або неповне проведення аудиту стану його діяльності та за достовірність наданого аудиторського висновку.

Наведене положення проєкту Закону не відповідає принципу юридичної визначеності, оскільки не визначає, яка саме відповідальність буде встановлюватися для органу державного нагляду (контролю) за неналежне або неповне проведення аудиту стану його діяльності та за достовірність наданого аудиторського висновку та спосіб її реалізації.

22. Частиною першою статті 25 проєкту Закону передбачається, що громадські об'єднання в особі їх уповноважених представників мають право здійснювати захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання під час здійснення щодо них заходів державного нагляду (контролю).

Органи державного нагляду (контролю) зобов'язані розглядати звернення громадських об'єднань, їх уповноважених представників в інтересах суб'єктів господарювання.

Наведене положення в частині формулювання «в інтересах суб'єктів господарювання» не відповідає принципу юридичної визначеності, оскільки є не визначеною правова природа таких відносин.

У свою чергу за загальним правилом цивільного законодавства правовідношення, в якому одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє, є представництвом.

Представництво виникає на підставі договору, закону, акта органу юридичної особи та з інших підстав, встановлених актами цивільного законодавства (стаття 237 Цивільного кодексу України).

23. Частиною першою статті 26 проєкту Закону пропонується визначити, що суб'єкт господарювання має право звернутися щодо оскарження рішення органу державного нагляду (контролю), дій чи бездіяльності його посадових та службових осіб в порядку адміністративного оскарження відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру» до органу державного нагляду (контролю) у відповідній сфері.

З метою забезпечення дотримання принципу «Гарантування ефективних засобів правового захисту» Закону України «Про адміністративну процедуру», згідно з яким особа має право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності адміністративного органу в порядку адміністративного оскарження відповідно до цього Закону та/або в судовому порядку, пропонуємо частину першу статті 26 проєкту Закону доповнити словам та знаками «та/або до суду.»

24. Положеннями статті 26 проєкту Закону пропонується визначити, зокрема, що вищим органом для територіального органу державного нагляду (контролю) *є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у відповідній сфері державного нагляду (контролю), або відповідний державний колегіальний орган.*

Для повного та об'єктивного розгляду скарг суб'єктів господарювання на рішення органу державного нагляду (контролю), дії чи бездіяльність його посадових та службових осіб такий орган утворює Раду з питань державного нагляду (контролю) (далі – Рада з питань державного нагляду (контролю) при органі державного нагляду (контролю).

Скарга подається суб'єктом господарювання до органу державного нагляду (контролю) відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру» у письмовій формі протягом 10 робочих днів з додаванням копій документів, що підтверджують її обґрунтованість.

Скарга подається безпосередньо до органу державного нагляду (контролю) або надсилається йому за допомогою поштового або електронного зв'язку (у тому числі через особистий електронний кабінет).

У разі надходження скарги від суб'єкта господарювання відповідний орган державного нагляду (контролю) зобов'язаний розглянути її в установленому цим Законом порядку і поінформувати суб'єкта господарювання щодо результатів її розгляду.

У разі якщо скарга підлягає розгляду, орган державного нагляду (контролю) протягом 10 робочих днів з дня отримання задовольняє скаргу або передає її на розгляд Ради з питань державного нагляду (контролю) при органі державного нагляду (контролю), про що повідомляє суб'єкта господарювання.

Із запропонованих норм проєкту Закону неможливо зробити висновки:

- до кого має звертатися суб'єкт господарювання для оскарження рішення, дій або бездіяльності органів державного нагляду (контролю) (до органу державного нагляду (контролю), який прийняв оскаржуване рішення, вчинив оскаржувану дію або бездіяльність, чи до вищого органу, який визначений у частині другій статті 26 проєкту Закону, чи до спеціально уповноваженого органу з питань державного нагляду (контролю), який відповідно до частини дев'ятої статті 26 проєкту Закону визначений органом досудового оскарження);

- хто буде вищим органом для органів державного нагляду (контролю) якщо такі органи місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, органи виконавчої влади Автономної Республіки Крим, державні соціальні страхові фонди.

Окремо, звертаємо увагу, що положеннями частини дев'ятої статті 26 та частини першої статті 27 проєкту Закону пропонується визначити, що суб'єкт господарювання має право оскаржити рішення органу державного нагляду (контролю), дії чи бездіяльність його посадових та службових осіб в порядку адміністративного оскарження відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру» *до спеціально уповноваженого органу з питань державного нагляду (контролю).*

Суб'єкт господарювання має право звернутися із скаргою на рішення органу державного нагляду (контролю), дії чи бездіяльність його посадових та службових осіб до спеціально уповноваженого органу з питань державного нагляду (контролю), якщо він попередньо звертався з такою скаргою до відповідного органу державного нагляду (контролю) і отримав відмову у задоволенні скарги, або скарга задоволена частково.

Тобто фактично пропонується визначити дворівневу покрокову структуру адміністративного оскарження рішень, дій та бездіяльності адміністративного органу.

У свою чергу зауважуємо, що, на нашу думку, запропонований новий механізм оскарження рішень, дій, бездіяльності органів державного нагляду (контролю) в частині подвійного адміністративного оскарження *(спочатку до вищестоящего органу, а потім і до спеціально уповноваженого органу з питань державного нагляду (контролю))* є відмінним від порядку та ієрархії органів адміністративного оскарження, визначених у Законі України «Про адміністративну процедуру».

25. Положеннями частини третьої статті 26 проєкту Закону пропонується визначити, що для повного та об'єктивного розгляду скарг суб'єктів господарювання на рішення органу державного нагляду (контролю), дії чи бездіяльність його посадових та службових осіб такий *орган утворює* Раду з

питань державного нагляду (контролю) (далі – Рада з питань державного нагляду (контролю) при органі державного нагляду (контролю)).

Рада з питань державного нагляду (контролю) при органі державного нагляду (контролю) є консультативно-дорадчим органом, який діє згідно з положенням, що затверджується органом державного нагляду (контролю) відповідно до *типового положення* про Раду з питань державного нагляду (контролю), затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Головою Ради з питань державного нагляду (контролю) при органі державного нагляду (контролю) є *керівник такого органу*, який має першого заступника та заступника. За відсутності голови Ради з питань державного нагляду (контролю) при органі державного нагляду (контролю) його обов'язки виконує перший заступник, а за відсутності першого заступника – заступник голови.

25.1. Щодо обов'язкового утворення Ради з питань державного нагляду (контролю) звертаємо увагу, що відповідно до абзацу першого частини другої статті 79 Закону України «Про адміністративну процедуру» суб'єкт розгляду скарги *може* утворити комісію з розгляду скарг. Враховуючи зазначене, а також положення Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» питання щодо утворення чи не утворення таких консультативно-дорадчих органів віднесено до дискреційних повноважень керівника.

25.2. Щодо затвердження центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, типового положення про Раду з питань державного нагляду (контролю) (абзац другий частини третьої статті 26 проєкту Закону) повідомляємо, що відповідно до положень абзацу третього частини другої статті 79 Закону України «Про адміністративну процедуру» Кабінетом Міністрів України постановою від 28 квітня 2023 року № 420 затверджено Примірне положення про комісію з розгляду скарг.

25.3. Щодо визначення головою вищевказаної Ради керівника органу, при якому вона утворюється, слід зазначити, що, відповідно до положень законів України «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади» міністр здійснює свої повноваження як член Уряду, а також як керівник міністерства, зокрема, щодо забезпечення виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, формування та реалізації державної політики, спрямування та координації діяльності відповідних центральних органів виконавчої влади, подання на розгляд Кабінету Міністрів України проєктів законів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, розробником яких є міністерство чи центральні органи виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується ним, визначення пріоритетів роботи міністерства та шляхів виконання покладених на нього завдань, затвердження планів роботи міністерства, звітів про їх виконання.

Керівник іншого центрального органу виконавчої влади, зокрема, очолює центральний орган виконавчої влади, здійснює керівництво його діяльністю, вносить на розгляд міністра, який спрямовує та координує діяльність центрального органу виконавчої влади, пропозиції щодо забезпечення формування державної політики у відповідній сфері, зокрема, розроблені центральним органом виконавчої влади проекти законів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, наказів відповідного міністерства, а також позицію щодо проектів, розробниками яких є інші міністерства, забезпечує виконання центральним органом виконавчої влади наказів та доручень міністра, який спрямовує та координує діяльність центрального органу виконавчої влади, з питань, що належать до сфери діяльності центрального органу виконавчої влади.

Враховуючи зазначене, на нашу думку, покладення додаткового навантаження, зокрема, на міністрів, керівників інших центральних органів виконавчої влади може містити ризики для ефективного виконання такими посадовими особами їх обов'язків як членів Уряду та/або керівників відповідних органів.

26. Абзац п'ятий частини другої статті 27 проекту Закону в частині слів «вищу освіту *на рівні спеціаліста (магістра)*» потребує доопрацювання, оскільки відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про вищу освіту» здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою освітньої програми, що є підставою для присудження відповідного *ступеня вищої освіти: молодший бакалавр; бакалавр; магістр; доктор філософії/доктор мистецтва*.

27. Частиною третьою статті 27 проекту Закону пропонується визначити, що суб'єкт господарювання має право оскаржити до суду результати розгляду його скарги спеціально уповноваженим органом з питань державного нагляду (контролю) в порядку адміністративного оскарження відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру».

Тобто наведеними нормами проекту Закону пропонується визначити можливість оскаржити до суду рішення органу за підсумками розгляду таким органом скарги в досудовому порядку.

На нашу думку, зазначене не може бути підтриманим, оскільки суб'єкту господарювання важливо задоволення його скарги саме на первинний адміністративний акт, яким порушено чи обмежено його права, та/або вчинену дію/бездіяльність такого адміністративного органу.

Згідно з проектом Закону, у разі звернення до суду з позовом на рішення адміністративного органу, який розглядав скаргу в досудовому порядку, предметом судового розгляду буде рішення, яке прийнято за результатами досудового розгляду, а не рішення, яке стало підставою досудового розгляду.

28. Підпунктом «г» підпункту 3 частини четвертої статті 28 проекту Закону пропонується Кодекс адміністративного судочинства України доповнити новою статтею 283³, відповідно до підпунктів 2, 3 частини другої якої позовна заява подається до суду першої інстанції протягом п'яти робочих днів з дня

виникнення підстав, що зумовлюють звернення до суду, за загальними правилами підсудності, встановленими цим Кодексом, у письмовій формі та повинна містити:

найменування, поштову адресу, а також *номер засобу зв'язку* заявника;

найменування, поштову адресу, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України або прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків (серія (за наявності), номер паспорта громадянина України – для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідний податковий орган та мають відмітку в паспорті) фізичної особи – підприємця, а також *номер засобу зв'язку*, якщо такий відомий щодо сторони, до якої застосовуються заходи реагування, визначені частиною першою цієї статті.

Застосування у вказаному положенні проекту Закону слів «номер засобу зв'язку» є некоректним з огляду на термінологію Закону України «Про електронні комунікації», які не оперують зазначеним формулюванням.

Натомість цей Закон визначає, що контактними даними є *номери телефону*, факсу, електронна адреса, адреса офіційної сторінки в мережі Інтернет (за наявності) (пункт 5 частини третьої статті 16).

29. Підпунктом 13 пункту 4 статті 28 «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону передбачається внести зміни до частини другої і абзацу другого частини третьої статті 16 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (далі – Закон) в частині заміни слів «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» словами «Про основні засади державного нагляду (контролю)» та, зокрема, передбачити, що позапланові заходи державного нагляду (контролю) у період дії воєнного стану здійснюються за наявності підстав, визначених *абзацами п'ятим, восьмим, дев'ятим, десятим частини першої статті 6 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю)»*.

Водночас, як вбачається з проекту Закону, Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю)» викладається в новій редакції, і питання щодо *позапланових заходів із здійснення державного нагляду (контролю) буде регулюватись саме статтею 7* вказаного Закону.

У зв'язку з цим, підпункт 13 пункту 4 статті 28 «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону потребує перегляду.

30. Проект Закону в частині слів «законів України ... «Основи законодавства України про охорону здоров'я»» не узгоджується з термінологією законодавства України про охорону здоров'я, якою вживається термін «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

31. Проектом Закону пропонується частину першу статті 268 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) викласти у новій редакції, якою передбачити, що у справах, визначених статтями 273 – 277, 280 – 283- 3, 285 – 289 цього Кодексу, щодо подання позовної заяви та про дату,

час і місце розгляду справи суд негайно повідомляє відповідача та інших учасників справи шляхом направлення тексту повістки на офіційну електронну адресу, а за її відсутності – кур'єром або за відомими суду номером телефону, факсу, електронною поштою чи іншим технічним засобом зв'язку, *а за наявності особистого електронного кабінету – за допомогою Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи чи її окремої підсистеми (модуля), що забезпечує обмін документами.*

Щодо цього зазначаємо, що діюча редакція зазначеної норми передбачає, що у справах, визначених статтями 273-277, 280-283-2, 285-289 цього Кодексу, щодо подання позовної заяви та про дату, час і місце розгляду справи суд негайно повідомляє відповідача та інших учасників справи шляхом направлення тексту повістки до *електронного кабінету*, а за його відсутності – кур'єром або за відомими суду номером телефону, факсу, електронною поштою чи іншим технічним засобом зв'язку.

Отже, оскільки в діючій редакції частини першої статті 268 КАС України питання направлення тексту повістки до електронного кабінету особи вже врегульовано, запропоновані проектом Закону зміни в цій частині вважаємо недоцільними.

32. Положеннями пункту 2 частини третьої статті 283-3 КАС України, у редакції проекту Закону пропонується передбачити, що суд ухвалою відмовляє у відкритті провадження *за позовною заявою*, якщо, зокрема, в поданих до суду матеріалах *убачається спір про право.*

Щодо цього зазначаємо, що відповідно до частини першої статті 2 КАС України завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Відповідно до положень статті 159 КАС України при розгляді справи судом за правилами загального *позовного провадження* учасники справи викладають письмово свої вимоги, заперечення, аргументи, пояснення та міркування *щодо предмета спору* виключно у заявах по суті справи, визначених цим Кодексом.

Заявами по суті справи є, зокрема, *позовна заява.*

Отже, згідно загальних норм КАС України позовна заява є підставою для відкриття позовного провадження для якого характерно наявність спору про право, а тому положення пункту 2 частини третьої статті 283-3 КАС України, у редакції проекту Закону, потребує доопрацювання.

33. Проектом Закону пропонується доповнити статтю 5 Закону України «Про судовий збір» (далі – Закон) новою частиною третьою, якою передбачити, що від сплати судового збору під час розгляду справи в судах першої інстанції звільняються органи державного нагляду (контролю) – у справах, що розглядаються судами щодо застосування санкцій за результатами здійснених заходів державного нагляду (контролю), якщо розпорядчі документи не були

оскаржені у судовому порядку, щодо вжиття заходів реагування у випадках та з підстав, передбачених законом, до підприємств, установ, організацій (юридичних осіб) та фізичних осіб – підприємців, у яких під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) виявлено порушення у відповідній сфері державного нагляду (контролю), та щодо зобов'язання відповідача допустити посадових осіб органів державного нагляду (контролю) до здійснення заходів державного нагляду (контролю).

Щодо цього зазначаємо, що відповідно до положень статті 9 Закону судовий збір сплачується за місцем розгляду справи та зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України.

Кошти судового збору спрямовуються на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади, а також на забезпечення архітектурної доступності приміщень судів, доступності інформації, що розміщується в суді, для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Положеннями статті 130 Конституції України встановлено, що держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів.

Згідно зі статтею 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» незалежність судді забезпечується, зокрема, окремим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, установленим законом, і належним матеріальним та соціальним забезпеченням судді.

Необхідно зауважити, що судовий збір є тим джерелом наповнення державного бюджету, яке спрямоване на забезпечення ефективного функціонування органів судової влади, з метою того, щоб кошти, отримані від його сплати, покривали якомога більшу частину потреб в їх бюджетному фінансуванні.

Достатнє надходження коштів судового збору є необхідною умовою для забезпечення належного функціонування судів та здійснення правосуддя.

Крім того, звертаємо увагу, що відповідно до частини другої статті 1 Закону зміни до нього можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону та/або до адміністративного процесуального законодавства України, та/або до господарського процесуального законодавства України, та/або до цивільного процесуального законодавства України.

34. Стосовно вживання у тексті проєкту Закону формулювань «підприємства», «підприємство, установа, організація», «підприємств, установ, організацій (юридичних осіб)», «юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми та форми власності (юридичні особи, утворені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, які зареєстровані в установленому законом порядку)» зазначаємо, що вони є застарілими та базувалися на положеннях Господарського кодексу України.

Зауважуємо, що 28 серпня 2025 року введений в дію Закон України № 4196-IX «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих

організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб», який має на меті вилучення з правового поля України низки застарілих організаційно-правових форм юридичних осіб, у тому числі таких як «підприємство».

У свою чергу реформування полягає у запровадженні перехідного періоду на три роки для поступового припинення «підприємств» і їх перетворення у *товариства*.

При цьому зазначаємо, що відповідно до частини першої статті 13 зазначеного Закону створення юридичних осіб в організаційно-правових формах *державного підприємства* (державного комерційного підприємства, державного некомерційного підприємства, казенного підприємства), *комунального підприємства* (комунального комерційного підприємства, комунального некомерційного підприємства) забороняється.

Отже, з моменту набрання чинності Законом у запропонованій редакції, їх положення не будуть враховувати норми вищевказаного Закону.

Більш сучасним підходом для позначення відповідних суб'єктів є застосування формулювання «*юридичні особи, незалежно від організаційно-правової форми*»

35. У тексті проекту Закону вживається у різних відмінках словосполучення «закон чи нормативно-правовий акт» (частина перша статті 3, частина восьма статті 4, частина перша статті 23).

У зв'язку з цим зауважуємо, що відповідно до статті 8 Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Законом України «Про правотворчу діяльність» (набрав чинності, вводиться в дію через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні), передбачено, що нормативно-правовий акт – це офіційний документ, прийнятий (виданий) суб'єктом правотворчої діяльності в установленому Конституцією України та (або) законом порядку у письмовій формі (крім випадків, визначених частиною другою статті 47 цього Закону), який містить норму (норми) права і розрахований на неодноразову реалізацію. Закон – це нормативно-правовий акт, прийнятий Верховною Радою України та (або) на всеукраїнському референдумі в установленому Конституцією України та законом порядку, що регулює найбільш важливі суспільні відносини (частина друга статті 8, абзац перший частини першої статті 10).

36. З метою вживання єдиної термінології та приведення її у відповідність до термінології Конституції України, Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», проект Закону потребує доопрацювання в частині вживання слів «*посадова особа органу місцевого самоврядування*»

37. Проектом Закону вживаються слова «*крім відомостей, що містять інформацію з обмеженим доступом, конфіденційну інформацію, а також документів з обмеженим доступом*».

Частиною першою статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» встановлено, що *інформацією з обмеженим доступом є, зокрема, конфіденційна інформація*.

Враховуючи наведене, проєкт Закону в цій частині потребує доопрацювання.

Також для вироблення остаточної позиції щодо проєкту Закону слід враховувати позиції Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, Міністерства цифрової трансформації України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Заступник Міністра

Олена ФЕРЕНС